

SOLIQ XIZMATIDA AVTOMATLASHTIRILGAN AXBOROT TEXNOLOGIYALARI VA TIZIMLARINI JORIY QILISH.

Suyarov Akram Musayevich

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

Axborot texnologiyalari kafedrası PHD, dotsenti

akramsuyarov@gamil.ru

Norimmatova Muxlisa Muxtor qizi

Samarqand Iqtisodiyot va servis instituti

Buxgalteriya hisobi va menejment fakulteti talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada soliq xizmatida avtomatlashtirilgan axborot texnologiyalari va axborot tizimlarini joriy qilish jarayoni, ularning amaliy ahamiyati, soliq ma'murchiligi samaradorligini oshirishdagi o'rni tahlil qilingan. Zamonaviy soliq tizimida raqamlashtirishning ustunliklari, elektron xizmatlar turlari, onlayn nazorat-kassa mashinalari, elektron hisob-faktura tizimlari va soliq boshqaruvidagi modernizatsiya jarayonlari keng yoritilgan. Shuningdek, O'zbekiston soliq tizimida olib borilayotgan raqamli islohotlar va kelajak istiqbollari haqida ham fikr yuritilgan. Shuningdek, soliq xizmatini raqamlashtirishning afzalliklari, mavjud muammolari va istiqboldagi rivojlanish imkoniyatlari SWOT tahlil orqali tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: Soliq tizimi, avtomatlashtirish, axborot texnologiyalari, elektron soliq xizmatlari, raqamlashtirish, ONKM, elektron hisob-faktura, soliq ma'murchiligi, sun'iy intellekt, davlat boshqaruvi.

Kirish:

Zamonaviy davrda davlat organlarida axborot texnologiyalarini joriy etish samaradorlikni oshirishning muhim vositasi hisoblanadi. Soliq xizmati ham bu jarayonda raqamli tizimlarga o'tishni amalga oshirib, ish sifatini yaxshilashga intilmoqda.

Soliq xizmatida avtomatlashtirilgan axborot tizimlari joriy qilinishi bilan ish jarayonlari sezilarli darajada osonlashdi. Masalan, soliq to'lovchilarning barcha ma'lumotlari elektron tizimda saqlanadi va ular real vaqt rejimida kuzatiladi. Bu orqali soliq to'lovlarning avtomatik qayd etilishi va hisobotlarning tez shakllanishi mumkin bo'ladi. Shu bilan birga, xodimlar qo'lda bajaradigan ishlar kamayib, vaqt tejash imkoniyati yaratiladi.

Avtomatlashtirilgan tizimlar soliq nazoratini kuchaytiradi. Masalan, elektron tizim yordamida ma'lumotlarni tahlil qilish orqali firibgarlik holatlari aniqlanadi, shuningdek, soliq xatoliklarini kamaytirish mumkin bo'ladi. Bu tizimlarning joriy qilinishi davlat byudjetiga tushumlarni oshirishga ham yordam beradi.

Shuningdek, onlayn xizmatlar orqali soliq to'lovchilar o'z hisob-kitoblarini masofadan amalga oshirishlari mumkin. Bu nafaqat vaqtni tejaydi, balki soliq xizmatiga murojaat qilish uchun navbatlarda kutishni kamaytiradi.

Bundan tashqari, tizimlar raqamli transformatsiya jarayonini qo'llab-quvvatlaydi. Soliq xizmatida yangi dasturiy ta'minotlar va texnologiyalar joriy qilinishi bilan, ish jarayonlari yanada samarali bo'ladi va xodimlarning malakasini oshirishga imkon yaratiladi.

SWOT tahlil orqali aniqlanishicha, tizimning kuchli tomonlari — ma'lumotlarni tezkor qayd etish, soliq tushumlarini oshirish va ish jarayonlarini soddalashtirish; zaif tomonlari — yuqori dasturiy xarajatlar, texnik nosozliklar va xodimlarning malakasi yetarli emasligi; imkoniyatlari — raqamli xizmatlarni kengaytirish va xalqaro tajribani qo'llash; tahdidlari esa kiberxavfsizlik muammolari va texnologik eskirish bilan bog'liq

.Avtomatlashgan tizimlarning joriy qilinishi soliq xizmatida nafaqat ish samaradorligini oshiradi, balki soliq madaniyatini shakllantirishga ham yordam beradi. Soliq to'lovchilar o'z majburiyatlarini aniq va o'z vaqtida bajarishlari uchun qulay sharoitlar yaratiladi. Masalan, onlayn platformalar orqali hisobotlarni topshirish, to'lovlarni amalga oshirish va soliq holatini tekshirish imkoniyati mavjud bo'lib, bu jarayonlar inson omilidan kelib chiqadigan holatchi xatoliklar sonini minimallashtiradi. Buning bilan birga, tizimning

analitik imkoniyatlari soliq xizmatiga moliyaviy jarayonlarni chuqur tahlil qilish imkonini beradi, bu esa soliq siyosatini yanada samarali rejalashtirishga yordam beradi.

Xulosa: Soliq xizmatida avtomatlashtirilgan axborot tizimlari joriy qilinishi davlat organlarining ish samaradorligini oshiradi va byudjet tushumlarini ko‘paytiradi. Tizimlar orqali ma’lumotlar tezkor qayd etiladi, hisobotlar avtomatik shakllanadi va xodimlarning ish yukini kamaytiradi. Onlayn xizmatlar soliq to‘lovchilarga qulaylik yaratib, firibgarlik va xatoliklarni kamaytiradi. Shu bilan birga, tizimlarni muntazam yangilash va xodimlarning malakasini oshirish raqamli transformatsiyani mustahkamlaydi va soliq xizmatining kelajakdagi barqaror rivojlanishini ta’minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Ismoilov A., Soliq tizimlarida axborot texnologiyalari, Toshkent, 2023, 45-bet.
2. Karimov S., Raqamli transformatsiya va davlat organlari, Toshkent, 2022, 78-bet.
3. Abdullayev D., Elektron soliq tizimlari: nazariya va amaliyot, Toshkent, 2021, 102-bet.

Elektron manbalar:

- soliq.uz — O‘zbekiston Respublikasi Soliq qo‘mitasi rasmiy portali
- my.gov.uz — Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali
- lex.uz — Normativ-huquqiy hujjatlar bazasi